

6-5-2014

Leerlijn Engels PO – VO

AFSTEMMINGSDOCUMENT

Contents

Vooraf.....	3
Hoofdstuk 1: Doelen en voorwaarden	4
Missie.....	4
Visie op Engels.....	4
Vroeg Vreemd Talen Onderwijs	4
Europees Referentie Kader	4
Streefniveaus - VLC.....	4
Onze ERK streefniveaus waarop een leerling binnen komt aan het begin van het leerjaar.....	4
Hoofdstuk 2 – Aanbevelingen (leerlijn) primair onderwijs	5
Hoofdstuk 3: Coördinator Engels op scholen voor primair onderwijs	6
De Opdracht	6
Tijdpad	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlagen	8
Bijlage 1	8
De standaard VVTO van platform VVTO	8
<u>A</u> Opbrengsten / resultaten.....	8
<u>B</u> Onderwijsleerproces	9
<u>Aanbod</u>	9
<u>C</u> Kwaliteitszorg	10
<u>D</u> Randvoorwaarden	10
Bijlage 2: Referentiekaders (ERK) en leerlijnen.....	12
Bijlage 3	14
Bijlage 4	15
Gebruik van Holmwoods in het primair onderwijs	15
Bijlage 5	16
Dyslexie standpunt	16

Vooraf

Tijdens een conferentie van basisscholen met het VLC op 13 december 2011 is uitgesproken dat het VLC duidelijk aan moet geven welk aanvangsniveau ze verwacht voor Engels. Het gaat dan om het aanvangsniveau bij intrede in het voortgezet onderwijs. Dit aanvangsniveau kan dan uitgesplitst worden naar de diverse schooltypen binnen het VO. Sinds enkele jaren is er een leerlingenvolgsysteem van het CITO in gebruik, het CVVO (Cito-volgsysteem VO). Met de hierbij behorende toetsen worden bij intrede in het VO de vaardigheden van de leerlingen in beeld gebracht.

De werkgroep Engels van het VLC heeft een Afstemmingsdocument en leerlijn opgesteld. Dit document is aangeboden aan de basisscholen. Als VLC zien we dit Afstemmingsdocument als werkdocument. Immers, we staan graag open voor mogelijkheden om te verbeteren, we horen dus aanvullingen opmerkingen enzovoorts. Als iemand wil reageren op dit document dan kan dat bij Anne-Marie van den Top (extern coördinator) a.vandentop@englishstepbystep.nl of Marianne de Soeten (docent Engels VLC). Haar mailadres is: Soe@Vanlodenstein.nl.

Namens de werkgroep spreek ik de wens uit dat dit Afstemmingsdocument en leerlijn een bijdrage is aan de doorlopende leerlijn van basisscholen naar het voortgezet onderwijs. Tevens hoop ik dat het helpt bij de uitbouw van de leerlijn op basisscholen. De leerlingen zijn er bijzonder bij gebaat als ze bij intrede in het VO al een goede basis hebben. En tenslotte, de leerresultaten voor Engels op het VO zullen hier naar verwachting op termijn positieve gevolgen van ondervinden.

Jan Schouten

Namens de werkgroep Engels van het VLC

Hoofdstuk 1: Doelen en voorwaarden

Om aan de overdracht PO – VO voor het vak Engels goed gestalte te kunnen geven is het belangrijk om te weten waar we voor staan (onze missie) en hoe dat bereikt zou kunnen worden (onze visie). In dit hoofdstuk worden aanwijzingen gegeven hoe concreet vorm aan gegeven kan worden aan onze missie en visie.

Missie

Het van Lodenstein College onderhoudt contact met de toeleverende basisscholen, denkend vanuit een reformatische identiteit in leer en leven, voor het vak Engels, om te komen tot een gewenste en harmonieuze overgang van de leerlingen naar het voortgezet onderwijs overeenstemmend met de doelen zoals uiteengezet in het ERK. (Zie [bijlage 1](#))

Visie op Engels

Op het basisonderwijs werken professionele leerkrachten met een kwalitatief vaardig Engels niveau (B2), die inspirerend lesgeven. Het Engels wordt met regelmaat aan de leerlingen aangeboden met verschillende werkvormen en de methoden, die passend zijn bij hun behoeften en capaciteiten. Het niveau van leerkrachten en leerlingen voldoen aan de voorwaarden van VVTO en het ERK.

Vroeg Vreemd Talen Onderwijs

Het Vroeg Vreemd Talen Onderwijs Engels (VVTO¹) ([Bijlage 1](#)) kan omschreven worden als een programma waar meer Engelstalige lessen en activiteiten worden verzorgd dan het verplichte Eibo (Engels in het basisonderwijs in groep 7 en 8) ([Bijlage 3](#)). Om goed voorbereid te zijn op de overgang naar het VO. ([Bijlage 2](#))

Europees Referentie Kader

Het ERK² is een beschrijving van wat je in een taal moet kunnen om die taal op een bepaald niveau te beheersen. Er zijn zes van die niveaus, twee voor de basisgebruiker (A1 en A2), twee voor de onafhankelijke gebruiker (B1 en B2) en twee voor de vaardige gebruiker (C1 en C2). Bij de beschrijvingen van de niveaus worden uitwerkingen gegeven voor luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en schrijven. Een uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen. (Zie: referentiekaders en leerlijnen – [Bijlage 2](#))

Streefniveaus - VLC

Onze ERK streefniveaus waarop een leerling binnen komt aan het begin van het leerjaar

	BB	KB	GT	HAVO	VWO
LIn. komt binnen op	Begin A1	Goed op weg in A1	Goed op weg in A1	Goed op weg in A1 en kan moeilijkere A1 vragen aan.	Vaardig in A1 / verkenning begin A2

¹ <http://www.europeesplatform.nl/vvto/>

² <http://www.erk.nl/leerling/watiserk/>

Hoofdstuk 2 – Aanbevelingen (leerlijn) primair onderwijs

Om te kunnen voldoende aan de voorwaarden die gesteld zijn door het VVTO en het ERK, zijn de volgende aanbevelingen voor het primair onderwijs gedaan door een werkgroep die bestaat uit betrokkenen van het voortgezet onderwijs en het basisonderwijs.

De volgende eindniveaus zijn vastgesteld door het Europees Referentiekader (ERK) (zie [tabel 3](#)). In dit voorbeeld zie je dat de inzet bij **VVTO** hoog is. De streefniveaus (bij 8 jaar onderwijs met minimaal 60 minuten per week Engels) zijn de volgende:

TABEL 3 - VERWACHTE EINDNIVEAU PRIMAIR ONDERWIJS VAN DE VVTO STANDAARD

	VMBO	HAVO	VWO
Luisteren en Begrijpen	A1	A2	A2/B1
Interactie	A1	A2	A2/B1
Lezen en begrijpen	A1	A2	A2
Schrijven	A1	A1/A2	A2

Zie bijlage 2 voor een volledige omschrijving om tot deze streefniveaus te komen:

- 1. Laat Engels spelenderwijs aan de orde komen.**
d.m.v. interactieve werkvormen, liedjes en rijmpjes
- 2. Begin met Engels in groep 1**
Bijv. met My name is Tom of een andere methode naar keus.
- 3. Zorg voor goed geschoolde groepsleerkrachten.**
Bijv.: Door Driestar Educatief³, Christelijke hogeschool Ede⁴, NHA⁵, Cambridge⁶ of een andere instantie naar keus.
- 4. Geef gedurende acht jaar tenminste 60 minuten per week les in Engels.**
Zie ERK ([bijlage 1](#))
- 5. De basisschool heeft een uitgewerkte visie op Engels.**
- 6. De basisschool heeft professioneel lesmateriaal voor Engels.**
Hiervoor kan een methode gebruikt worden. Te denken aan:
My name is Tom⁷, Holmwoods⁸ (zie afspraken - [bijlage 5](#)) en andere methoden waarvan de einddoelen voldoen aan het gewenste uitstroom niveau. (Zie [bijlage 2](#))
Er is een basiswoordenschatlijst samengesteld door het Van Lodenstein College. Dit is De leerling wordt geacht deze woordenschat te beheersen bij intreden in het VO. (zie [document 'Basiswoordenschat PO-VO' op de website van het VLC](#))
- 7. De basisschool gebruikt bij Engels professionele toetsing.**

³ <http://www.driestar-educatief.nl/advies-en-begeleiding/adviesthema-s/schoolvakken/engels/cursus-coördinatoren-engels>

⁴ <http://www.che.nl/nl-nl/professionals-en-bedrijven/educatie/cursus-engels-leren-is-engels-doen>

⁵ http://www.nha.nl/cursus/Taal-cursussen/engels.aspx?cm_mmc_o=VV2CjC7BBTkwCjCWZ-wETwklCjCMzyN&gclid=CN-b9qSLvMUCFYuWtAodTIIAhA

⁶ <http://www.driestar-educatief.nl/advies-en-begeleiding/adviesthema-s/schoolvakken/engels/cambridge-cursus>

⁷ <http://www.baseducatie.nl/mnit-homepage---nieuw-/>

⁸ <http://www.holmwoods.eu/>

Bijv. de Me2⁹ toetsen van Cito zijn voor groep 7 en 8 ([Bijlage 4](#)). Deze zijn afgestemd op ERK A1 en A2. Zie ook tabel 4 ([Bijlage 2](#)). Of Anglia¹⁰ toetsen.

8. Een deel van de lessen Engels wordt verzorgd door een native speaker.

9. Zorg op elke school voor een speciale coördinator Engels binnen de basisschool.

10. De coördinator/teamleider die Engels voor zijn rekening neemt is van onschatbare waarde.

Zeker als de basisschool in een implementatietraject van [VTO](#) zit. Ook voor het opstellen van een solide beleidsplan en het bewaken van de gestelde doelen.

Hoofdstuk 3: Coördinator Engels op scholen voor primair onderwijs

Het VLC stelt scholen voor primair onderwijs drie jaren (aug. 2012 – juni 2015) in de gelegenheid gebruik te maken van de diensten van een coördinator Engels primair onderwijs. Deze coördinator zal in ieder geval worden betaald door het VLC. Na 3 jaar vindt er een evaluatie plaats.

Tijdens de werkgroepvergadering in 2015 is besloten in ieder geval dit project met één jaar te verlengen waarna er weer een evaluatie zal plaatsvinden.

De Opdracht

De opdracht voor de coördinator luidt in grote lijnen als volgt:

- ✓ Leg contact met basisscholen over het vak Engels.
- ✓ Ondersteun ze bij het vak Engels, neem de bovenstaande 10 aanbevelingen als uitgangspunt.
- ✓ Help bij het formuleren van een visie, het opstellen van een leerlijn, het zoeken van goed lesmateriaal.
- ✓ Het organiseren van nascholing.
- ✓ Het werken met professionele toetsing halverwege en aan het einde van de basisschool.
- ✓ De leerlijn van het PO sluit aan bij die van het VO.
- ✓ Brengt jaarlijks in kaart hoe ver de basisscholen zijn met hun leerlijn Engels en of ze in de loop van de jaren verder komen.
- ✓ Breng eveneens in kaart hoe het zit met de resultaten van de basisscholen bij het vak Engels. Rapportages over Engels bij basisscholen zijn altijd geanonimiseerd als ze naar het geheel van de scholen gaan. Voor de scholen zelf wordt zichtbaar gemaakt hoe ze zich ten opzichte van het geheel van de groep basisscholen verhouden.
- ✓ De aanpak van de coördinator wordt van tevoren vastgelegd in een projectplan dat goedkeuring behoeft van de portefeuillehouder Engels van het VLC.
- ✓ De coördinator rapporteert aan de portefeuillehouder Engels van het VLC en zal ook jaarlijks verslag doen van de stand van zaken aan de werkgroep Engels.

Scholen voor primair onderwijs bepalen uiteraard zelf of ze mee doen. De regie over wat deze coördinator doet ligt bij de scholen voor primair onderwijs zelf, dezen zijn immers expert op hun eigen vakgebied. Het VLC zal faciliteren in die zin dat de coördinator op de loonlijst van het VLC staat en daar formeel een leidinggevende heeft. De feitelijke aansturing zal nader moeten worden

⁹ http://www.cito.nl/onderwijs/primair%20onderwijs/alle_producten/me2_engels

¹⁰ <http://anglianetwork.eu/exams/sample-papers/>

ingevuld door de scholen voor primair onderwijs zelf. Het is niet de bedoeling dat deze coördinator Engels, de coördinator waarvan in aanbeveling 10 gesproken wordt, overbodig maakt. We adviseren elke basisschool zelf ook een coördinator Engels aan te stellen.

Bijlagen

Bijlage 1

De standaard VVTO van platform VVTO

Landelijk is er in de tweede helft van het vorige decennium een omslag gekomen naar vroeg vreemdetalenonderwijs (VVTO)

In het platform VVTO is een standaard opgesteld voor VVTO. Doel ervan is om scholen te kunnen certificeren. In de standaard gaat het om:

- A Opbrengsten / resultaten
- B Onderwijsleerproces
- C Kwaliteitszorg
- D Randvoorwaarden

Deze elementen zijn uitgewerkt in een aantal indicatoren/check points.

A Opbrengsten / resultaten

Taalgebruik	<ul style="list-style-type: none">❖ Engels is zo veel mogelijk doeltaal in alle interacties tijdens de les.❖ Leerlingen worden gestimuleerd tot Engelse taalproductie, waarbij begrip en communicatie centraal staan.❖ Het eindniveau dat leerlingen in groep 8 kunnen bereiken, hangt af van diverse factoren. Nader onderzoek is nodig. Zie de toelichting hieronder voor de streefniveaus.
Taalontwikkeling	<ul style="list-style-type: none">❖ Leerlingen worden bewust gemaakt van en voorbereid op een meertalige omgeving.❖ Leerlingen zijn zich bewust van de relatie tussen het binnen- en buitenschools leren van Engels.
Internationalisering	<ul style="list-style-type: none">❖ Gedurende de basisschoolloopbaan heeft elke leerling aan enige gerichte internationale activiteiten meegedaan.❖ Elke leerling heeft in het Engels gecommuniceerd met leerlingen in het buitenland via persoonlijk en/of digitaal contact.

Toelichting op het eindniveau:

Het Platform vvtO Nederland heeft een startnotitie 'Naar eindtermen vvtO Engels, een eerste verkenning' geschreven. Daarin wordt nader ingegaan op de factoren die ten grondslag kunnen liggen aan de verschillen in uitstroomniveau. Met het oog op de ontwikkeling van een doorlopende leerlijn Engels wordt aan de hand van het Europees Referentiekader voorlopig uitgegaan van de volgende streefniveaus, uitgaande van acht jaar lang 60 minuten Engelse les per week:

	VMBO	HAVO	VWO
Luisteren en Begrijpen	A1	A2	A2/B1
Interactie	A1	A2	A2/B1
Lezen en begrijpen	A1	A2	A2
Schrijven	A1	A1/A2	A2

Indicatoren/checkpoints:

- Engels wordt gebruikt als voertaal door zowel de leerkracht als de leerlingen.
- Er is een uitnodigend en veilig werkklimaat voor Engelstalige activiteiten op school.
- De leerkracht weet Engelstalige bronnen buiten de school goed te gebruiken.
- De school heeft structurele aandacht voor internationaliseringsactiviteiten.

B Onderwijsleerproces

Aanbod

Kwantitatief	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Er wordt minimaal 60 minuten per week lesgegeven in het Engels. ❖ Er is sprake van een ononderbroken leerlijn.
Kwalitatief	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Leerkrachten die vvtto Engels aanbieden hebben een scholing 'Classroom English' gevolgd en zijn bereid tot nascholing. ❖ Zij bezitten een taalvaardigheid op ten minste niveau B2 van het ERK voor alle deelvaardigheden (voor schrijven volstaat niveau B1). ❖ Leerkrachten hanteren het principe doeltaal = voertaal. ❖ Het onderwijsaanbod sluit aan bij de leeftijd en het taalontwikkelingsniveau van het kind. ❖ Leerkrachten kennen en gebruiken afwisselende didactische werkvormen die passen bij het leren van een vreemde taal op jonge leeftijd. ❖ Leerkrachten zijn in staat om relevante (aanvullende) materialen voor hun leerlingen te selecteren en aan te passen. ❖ Engels wordt gebruikt als communicatiemedium in diverse leergebieden en activiteiten. ❖ De leeromgeving biedt een gevarieerd en aantrekkelijk taalaanbod en veilige en uitdagende interactiemogelijkheden. ❖ Leerkrachten staan positief tegenover het leren van Engels en de rol van het Engels in de meertalige samenleving. ❖ Er is een samenwerking met de ontvangende scholen voor voortgezet onderwijs over het programma en het uitstroomniveau van leerlingen.

Indicatoren/checkpoints:

- Lesroosters.
- Een overzicht van de gevolgde cursussen door de leerkrachten.
- Lesobservaties en pedagogisch-didactisch handelen met observatielijst.
- Structurele inzet van digitale leermiddelen voor de relatie tussen binnen- en buitenschools leren en voor een taalrijke leeromgeving.
- Kennis van en ervaring met gebruik van Engels in andere leergebieden.
- Samenwerking met het voortgezet onderwijs.

C Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg	<ul style="list-style-type: none">❖ Vvto is opgenomen in het beleidsplan van de school.❖ Er is sprake van een doorlopende leerlijn door alle groepen.❖ De leerkrachten voldoen aan het profiel dat omschreven is in de competenties voor de leerkracht vvto Engels.❖ De taalvorderingen van de leerlingen worden gedocumenteerd, bijvoorbeeld in de vorm van een taalportfolio, examen of leerlingvolgsysteem.❖ Het programma en de lessen en activiteiten worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.❖ Basisscholen onderschrijven deze standaard en nemen deel aan de bijbehorende visitaties.
-----------------------	--

Indicatoren/checkpoints:

- Aanwezigheid van vvto Engels in het beleidsplan.
- Scholingsprogramma's voor leerkrachten.
- Aanwezigheid documentatie voor taalvorderingen.
- Rapportagevormen.

D Randvoorwaarden

Personeel	<ul style="list-style-type: none">❖ Leerkrachten worden voldoende gefaciliteerd om vvto Engels voor te bereiden en uit te voeren. Dit komt onder meer tot uiting in de beschikbaarheid van middelen voor:<ul style="list-style-type: none">• Nascholing en deskundigheidsbevordering• Coördinatie van het vvto-programma❖ Het team is medeverantwoordelijk voor een samenhangend curriculum en een doorlopende leerlijn, zowel in de school zelf als met de ontvangende scholen voor voortgezet onderwijs.❖ De school neemt de competenties voor leerkrachten vvto Engels op in zijn personeelsbeleid, bijvoorbeeld in het aannamebeleid.
------------------	--

<p>Materiële randvoorwaarden</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ De leerlingen worden voor hun ontwikkeling Engels gestimuleerd door de aankleding van het lokaal en de overige ruimtes op school. ❖ Er zijn aanvullende lesmaterialen in het Engels voor elke groep. ❖ Er is voldoende toegang tot Engelstalige digitale en audiovisuele leermiddelen.
---	--

Indicatoren/checkpoints

- Nascholingsactiviteiten.
- English corners, overige inrichting van de lokalen en de school.
- Aanwezigheid overige leermiddelen (incl. digitale en audiovisuele middelen).

Meer aanbevelingen zijn te vinden in [bijlage 2](#) (ERK).

Zie ook de website van het [Europees Platform](#):

Bijlage 2: Referentiekaders (ERK) en leerlijnen

De onderscheiden niveaus van de Europese referentiekaders voor een vreemde taal worden hier samengevat weergegeven. Een uitgebreide uitwerking per niveau en per onderdeel is te vinden in het boekje Taalprofielen van het Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen.

Europese Referentiekaders

Basisgebruiker	
A1	Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen gericht op de bevrediging van concrete behoeften begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, mensen die hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.
A2	Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van diverse behoeften beschrijven.
Onafhankelijk gebruiker	
B1	Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens het reizen in gebieden waar de betreffende taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.
B2	Kan de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen; kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.
Vaardig gebruiker	
C1	Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en

	gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.
C2	Kan vrijwel alles wat hij hoort of leest gemakkelijk begrijpen. Kan informatie die afkomstig is van verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenten reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties, onderscheiden.

Bijlage 3

Tabel 4 streeftabel:

Relatie tussen cito-toets basisonderwijs en het aanvangsniveau voor het VO

Cito niveau	Cito niveau waarde	Streefniveau VO
A	4 – 5	VWO
B	3 – 4	HAVO
C	2 – 3	VMBO breed
D	1 – 2	VMBO BB / LWOO
E	0 – 1	Praktijkonderwijs

Bijlage 4

Gebruik van Holmwoods in het primair onderwijs

Er is een afspraak gemaakt tussen PO en VO over het inzetten van Holmwoods als extra oefenmateriaal naast het gebruik van een methode (Essentials). De afspraken zijn als volgt:

Groep 5 en 6 - Discoverers (Pre-A1)

Groep 7 - Explorers (Pre-A1)

Groep 8 -

- VMBO-leerlingen: Pioneers (pre-A1) afgerond
- HAVO-leerlingen: Pioneers (pre-A1) afgerond
Optioneel: 20 oefeningen op Breakthrough (A1)
- VWO-leerlingen: Pioneers afgerond
20 oefeningen op *Breakthrough (A1)*

Optioneel: 10 oefeningen op Elementary (A2)

Oefeningen per niveau

<u>Niveau</u>	<u>Luisteroefeningen</u>	<u>Leesoefeningen</u>
Discoverers (pre A1)	29	50
Explorers (pre A1)	54	93
Pioneers (pre A1)	60	105
Breakthrough A1	67	44
Elementary A2	57	49

Bijlage 5

Dyslexie standpunt

De regel voor beoordeling van spelling bij Engels is in de eerste plaats:

“De docenten houden zich aan de faciliteiten zoals aangegeven op de dyslexiepas van de leerlingen.”

Aan de andere kant staat in de vmbo examen eisen bij schrijfvaardigheid:

“bij voorspelbaar taalgebruik en standaardformuleringen zijn spelling en woordgebruik correct.”

Dit lijkt nogal tegenstrijdig met elkaar. Hierbij komt dat de verschillen tussen leerlingen met dyslexie erg groot zijn.

Bij vrijwel alle dyslecten staan we fonetisch spellen toe, en dan ook voor 100%. Dit staat in feite gelijk aan mondeling toetsen (100% fonetisch schrijven is hetzelfde als alles mondeling), maar werkelijk mondeling toetsen passen we pas toe als een leerling ook motorische problemen heeft en bijzonder veel moeite met schrijven. De tussenstap is dan echter de laptop, en dat voldoet meestal prima.

Over het algemeen krijgen dyslexie leerlingen het advies veel en regelmatig te oefenen met het leren en leren schrijven van het idioom.

De docent kan ook vragen van de leerling om het idioom (net als woordpakket) enkele keren over te schrijven en dan goed na te kijken op spelfouten. Het nakijken kan door de leerling of door de docent gebeuren. Het is belangrijk dat de docent hierbij terugkoppelt naar de leerling en fout gespelde woorden over laat doen.

Deze aanpak levert betere resultaten op!

Voor leerlingen met een ergere vorm van dyslexie bestaat de afspraak dat het woord in ieder geval goed herkenbaar geschreven moet zijn om goed gerekend te worden. Leerlingen die vooral fonetisch schrijven krijgen van de docent aanwijzingen welke woorden ze tóch goed moeten kunnen spellen, dit als we kijken naar de opmerking: “...zijn spelling en woordgebruik correct”. Te denken valt dan aan de meest frequente woorden als bijv. I (met hoofdletter!), one, the, you, enz.

Als laatste kan nog vermeld worden dat als op de dyslexiepas staat aangegeven dat de leerling meer tijd nodig heeft om een toets te maken hiermee ook rekening gehouden wordt.

Verder tips:

- Werken via Kurzweil (leerwerk) en toetsen van CITO;
- Topografie e.d. mondeling, waar nodig.
- Iets meer tijd om een rep. te maken geldt in feite bij elke toets: 20% tijdsverlenging.